

Tvårvetenskaplig bok om barns utveckling

Philip Hwang, Björn Nilsson. **Utvecklingspsykologi. Från foster till vuxen.** 296 sidor. Stockholm: Natur och Kultur, 1996. Pris ca 380 kr. ISBN 91-27-05547-7.

Recensent: leg läkare Bengt Lindström, Nordiska hälsovårdshögskolan, Göteborg.

Det var med stor glädje och förväntan jag tog denna bok i min hand. Under mina medicinska studier har jag alltid drömt om att kunna få barnets helhetsutveckling från 0–20 år enhetligt presenterad. Såväl sociala som psykologiska aspekter lyste till stor del med sin frånvaro under medicinstudierna medan barnets somatiska utveckling fanns gediget presenterad. Vetskapen om den höga vetenskapliga och pedagogiska kunskapen hos bokens författare ökade förväntningarna ytterligare.

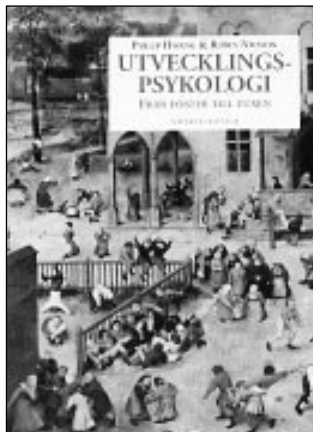
Barns psykologiska utveckling

Mycket riktigt, författarna har lyckats åstadkomma en bok som spänner över hela ämnet, och styrkan ligger i den djupa kunskapen i barns och ungdoms psykologiska utveckling. Författarna har valt att börja med ett inledningsavsnitt om hur man studerar utveckling, olika teoretiska perspektiv på barns utveckling samt även praktisk forskningsstillnäring till barn. Avsnitten fungerar som en kort introduktion till huvudämnet: barns psykologiska utveckling.

Huvudavsnitten har uppställts i fyra kronologiska delar: foster till barn, spädbarnsår, förskoleålder, skolålder och sist ungdomsåren. I varje avsnitt presenteras såväl fysisk, kognitiv och socio-emotionell utveckling för det mesta på ett förmåligt sätt.

Författarna har även valt att ta ställning till olika samtidsproblem som TV och våld, mobbning, skilsmässor, maskrosbarn, aids osv i korta avsnitt eller faktarutor. Ambitionen är god men vissa av dessa är ytliga, och boken hade gott kunnat undvara en hel del av dem. Dessa sk folkhälsoproblem förtjänar ett mycket mer gediget arbete. Avsnittet om ungdomar har flera sådana inslag. Ungdomsavsnittet är bokens

NYA BÖCKER

svagaste del och stör det annars goda helhetsintrycket – det hade kanske varit skäl att ha en sociolog med bland författarna!? Bildmaterialet och figurerna är inte av bästa klass, något som bokförläggaren får ta på sig, med dagens teknik skall man utan större kostnad få fram bättre kvalitet i ett bildmaterial.

Oviss målgrupp

I inledningen påpekar författarna att de försökt göra innehållet lättillgängligt och översiktligt och därför utelämnat krångliga facktermer och litteraturreferenser ur texten. Texten blir lättläst, men det känns ovant att läsa för den som brukar läsa vetenskaplig litteratur. Tyvärr blir den även ytlig i de avsnitt där man rör sig utanför utvecklingspsykologins område. Mitt stora problem med boken är att jag inte riktigt vet för vem texten är skriven. Riktad den sig till allmänheten, psykologistuderanden eller är den ämnad som referenslitteratur till övriga vårdutbildningar? För medicinare platsar den bäst i grundutbildningen och i viss mån i specialistutbildning i pediatrik eller barnpsykologi genom att boken har den stora fördelen att omfatta hela utvecklingspsykologin. Jag hade dock gärna sett att författarna tagit en mer aktiv ställning till de olika teorierna och framlagt sina egna värderingar av ämnet.

Bra men inte perfekt

Min dröm om den perfekta tvårvetenskapliga boken om barns utveckling är fortfarande uppfylld. Här finns dock en bra utvecklingspsykologisk grund. •

En utomordentlig lärobok för beroendeläran

Åke Nordén, red. **Alkohol som sjukdomsorsak del 1 och 2.** 2:a uppl. 675 sidor. Lund: Tika Läkemedel AB, 1995. Pris 600 kr tillsammans. ISBN 91-86056-32-8.

Recensent: med dr/fil dr Sture Mützell, allmänmedicinska institutionen, Akademiska sjukhuset, Uppsala.

År 1988 kom den första upplagan av boken »Alkohol som sjukdomsorsak» och den uppskattades mycket. Vi tog in den som kurslitteratur i Uppsala i kursen i beroendelära, som följer kandidaterna från termin 1 under praktisk medicin till termin 11, och i kursen i allmänmedicin.

I den andra reviderade upplagan, som kommer nu med Åke Nordén som chefredaktör, har man uppdaterat boken för att kunna hålla kontakt med utvecklingen på alkoholområdet.

Denna upplaga ges ut av Tika Läkemedel, och genom spridning till läkarkåren får boken en unik effekt.

Förändringar i andra upplagan

Första upplagens kapitel 2 »Alkoholens epidemiologi» har utgått, och man har låtit epidemiologin komma in i varje enskilt kapitel i stället. Likaså har kapitel 8 »Alkoholens inverkan på lipoproteinomsättningen» från första upplagan integrerats i andra kapitlet. Kapitel 31 »Arv och miljö vid alkoholmissbruk» har helt utgått därför att man ansett att det i dagens läge skulle kräva för mycket utrymme i en bok som främst beskriver de skador alkoholen orsakar.

Boken inleddes tidigare med en bilddel, men nu har man illustrerat varje kapitel med fina färgbilder av hög klass. Man får en god illustration till de olika resonemang som förs i textdelen och dessutom utförliga kommentarer till varje bild. Bilderna är ofta tredimensionella, tex nervcell-membranernas uppbyggnad av dubbla lipidskikt.

Det är väsentligt att man har behållit »Alkoholmissbruk i familjen – barns reaktioner och

behandlingsbehov» samt »Alkohol och ungdom» som separata kapitel med tanke på hur skadlig alkoholen är för det uppväxande släktet.

Nya kapitel

Alkoholens skyddande effekt mot hjärtsjukdomar och vad vi skall säga till våra patienter har tagits upp i kapitlet »Hjärtinfarkt och slaganfall och alkohol som prevention» av Kjell Asplund.

Ett nytt kapitel om »Alkohol och läkemedel», som jag efterlyste 1988, har tillkommit, skrivet av professorerna Magnus Ingelman-Sundberg och Folke Sjöqvist.

Den kliniska delen av boken inleddes med ett nytt kapitel författat av Kerstin Strömblad, vars utgångspunkt har varit barn med ögonskador på grund av det fetala alkoholsyndromet till att omfatta hela barnet.

Bristfälligt om nya undersökningsmetoder

Åke Nordén har som tidigare lyckats samla några av vårt lands främsta företrädare för alkoholforskning. Man tycker kanske att mer hade kunnat sägas om datortomografiska undersökningar och magnetröntgenförändringar i hjärnan vid alkoholöverkonsumtion, eftersom vi i Sverige ligger långt framme just på detta område och eftersom denna bok kommer att användas i undervisningen av medicine studerande vid våra högskolor.

Lämplig kurslitteratur

Boken är mycket lämplig som kurslitteratur i beroendelära och på kursen i allmänmedicin. Under medicinarutbildningen kommer man framför allt att koncentrera sig på tidig diagnostik av alkoholmissbruk inom bl a primärvården och slutenvården och låra kandidaterna att känna igen när man har med alkohol att göra.

Boken kan rekommenderas även till färdiga läkare både inom den specialiserade vården och primärvården. Både del 1 och 2 har register och en introduktion med aktuella mått och enheter samt referensvärden för aktuella kemiska laboratorieanalyser.

Utmärkt uppslagsbok

Dessa och Åke Nordéns avslutande sammanfattning gör att boken kan fungera utmärkt också som uppslagsbok. •